

علی زاهدی پور خامنه

گونش خانیم

www.ketab.ir

تهران - ۱۳۹۴

سرشناسه	: زاهدی پور خامنه, علی ۱۳۱۴ شمسی
عنوان و نام پدیدآور	: گونش خانیم / علی زاهدی پور خامنه
مشخصات نشر	: تهران - علی زاهدی پور خامنه, ۱۳۹۴ -
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص
شابک	: ۸ - ۱۸۷۴ - ۰۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: ترکی
موضوع	: داستان های ترکی - - ایران - - قرن ۱۴
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ گ ۹ ۱۸۸ ز/ ۳۱۴ PL
رده بندی دیویی	: ۹۸۴/۳۶۱
شماره کتاب شناسی ملی	: ۳۶۸۴۳۹۳

کتابین آدی: گوش خانیم
 یازان: علی زاهدی پور خامنه
 آریدان: حسین م. گوئیلی
 بیلگی سیارلا ییغان: آیدین محمدخانی
 چاپ ایشلری ناظری: خانم نیلوفر زاهدی
 چاپ ایللی: ۱۳۹۴
 صحیفه لرین سایلی: ۲۰۰
 سایلی: ۱۰۰۰۰ نسخه
 قابیغین طرحی: مژگان فاتح نیا
 اؤلچو: وزیرلی
 دیر: ۱۲۰۰۰ تومن
 چاپ و صحافیق: خدمات چاپ یاشار
 شابک: ۸-۱۸۷۴-۰۴-۶۰۰-۹۷۸
 یایینلایان: یازان

حق چاپ این کتاب مخصوص مؤلف بوده و هر گونه اقتباس منوط به اجازه
 مؤلف می باشد.

اولوتاری نین آدی ایلد

بو اثر باره ده بیر آچیقلاما

حرمتلی اؤخوجولار، بؤیوک، یارادان الله شکر ائدیریک کی، ادبیاتیمیز گۆن-گۆندن آرتیق گئیشلمکده، اوزون ایللر بؤیو کۆنلوموزده داشیدیغیمیز آرزولار چین اولماقدادیر. ♦

بیر زمانلار هرکس بیر شعر تۆپلوسو و یا چؤخ دا درین و علمی اؤلمایان بیر فؤکلوریک اثرین بورا خیلماسیلا مئوینیردیکسه، سؤن ایللرده بوراخیلان بو گؤزل شعر تۆپلولاری، زنگین و آراشدیریلیمیش فؤکلوریک اثرلر و بدیعی نثریمیزدن خبر یؤخ ایدی.

بو گۆن شعر کتابلاری نین سایى آرتماقلا برابر چاغداش شعریمیزده یئنی لشمه، ایرهلی لشمه و داها دؤغروسو زمانلا آياقلاشما پروسه سینى ده دویماق اولور. بونو دا دئمه لی ییک کی، شعریمیزده ایرهلی سؤرولن یئنی لیکلری داها آرتیق گنج شاعرلریمیزین اثرلرینده گؤرمک اولور؛ اما آراشدیریلیمیش، هابئله علمی متدلارلا تۆپلانمیش فؤکلوریک اثرلری هم یاشلی، هم ده گنج قلمداشلارین ایشلری سایماق داها دا اویغون نظره گلیر. ائله جه ده گئچن اؤن ایللیکلرده چؤخلو کند مونوگرافیسی، شهر و بؤلگه مونوگرافیسی، هابئله بیر سیرا تاریخی اثرلرین ده بوراخیلماسینا تانیق (شاهد) اولاراق، اینانیریق کی، بو کیمی اثرلر داها دا آرتاراق، همین ساحه لرده دویولان بوشلوقلاری دؤلدوراجاقلار.

بو گۆن آذربایجانین بو تاییندا دویولان ادبی بوشلوق داها چؤخ بدیعی نثر ساحه-سینه دیر. دئمک بو ساحه ده ایشلنن ایشلر هله لیک ایلک آدیملاری گؤتورمکده دیر؛ یعنی بدیعی نثر یازانلاریمیزین سایى آزا اولاراق، گؤردوکلی ایشلری ده گرکن قدر

اۆلمامیشدیر. بونون دا سببی بو ساحه لرده ایشله مک ایسته یین لرین و ایشله مک الهامی وئریجی اثرلرین آزیغی اۆلایلر. آرازین اۆتاییندا بدییی نثر ساحه سینده ایشلنمیش اثرلرین بو گۆنه قدر بیر سیراسی بیزیم الفبامیزا کۆچورولوب باسیلیمیشدیرسا، تأسفله اۆنلرین دا بعضی لری نین سئچیمینده گرکن دقت و باشاری اۆلما یارق، هامیسی فایدالی و فایدالانمالی اۆلمامیشدیر.

بو تایدا بدییی نثر ساحه سینده آیاق قۇیان آز سایی قلم صاحب لریندن بیرى ده سایین «علی زاهدی پور خامنه» جنابلاری دیر. بو آغ ساققال یازیچی آلتیمیش ایلدن آرتیق تهراندا یاشاسا دا همیشه اۆرگی آتا- بابا یوردو، دؤغما دیاری اۆلموش خامنه عشقی و سئوگیمی ایله دؤیونموش، بو اوزون سۆرده ده حتی اؤرانین دانیشیق شیوه- سینی ده دیلینده ساخلایارق، طالعیندن ده غافل اۆلمامیشدیر. بو سؤزوموزه تانیق (شاهد) اۆنون ۱۳۸۹- جولایده نفیس شکله یاینلادیغی «خامنه سرزمین گلها و شکوفه های بادام» عنوانلی کتابی و چاپا حاضرلادیغی خامنه ده ایشله نن آتا- آنالار سۆزلیرى مجموعه سی، هم ده الینیزده اۆلان بو کتاب دیر.

مؤلف «خامنه سرزمین گلها و شکوفه های بادام» ادلی کتابینی فارسجا یازمیشدیرسا، اثره حاکم اۆلان تفکر، دؤشونجه تمامیه تۆرکجه دیر. بو اثرده چۆخلو یئرلی لغتلر و آچیقلامالار وئره رک، خامنه لهجه سینی ده گۆستریمیشدیر.

اۆنون خیالی نین محصولو اۆلان اۆ کتاب بیر آری- دورو اینا کیمی خامنه نی گۆسترمکده دیر، دئمک بدییی یارادیجیلیقلا چۆخلو رئاللیقلاری اۆخوجونون گۆزو قاباغینا گتیریر، بو دیاری اۆلدوغو کیمی اۆخوجوسونا تانیتدیریر.

وزیری اۆلچوسونده ایشلنمیش ۳۵۸ صحیفه لیک کتابدا خامنه نین اۆز تاریخی، بیر سیرا تاریخی بنالاری نین تاریخی، جغرافیاسی، معمارلیغی، عادت- ععنه لری، اقتصاددی دورومو، اهالی نین معیشتی، احوال- روحیه سی، لهجه سی، و عمومیتله مدنی گۆرسمی چۆخ دقتله گۆستریمیشدیر.

مؤلفین ایشله دیگی و چاپ عرفه سینده اۆلان آتا- آنالار سۆزلیرى عنوانلی کتابی - دا یالنینز خومنادا ایشله نن آتا- آنالار سۆزلیرى و مثللیرى ایچینه آلاراق، اثرین باشا- باشیندا متنی خومنا لهجه سینده هم ده ادبی دیلده وئرمیش، هر بیر مثل و حکمتین آنلامی و هارادا، نئجه ایشلنمه سینی ده اۆخوجوسونا آچیقلامیشدیر.

زاهدی جنابلاری نین سؤیله دیگینه گۆره، اؤنلارین هامیسینی خوماندا ائشیتیش و لاپ چوخونو رحمتلیک آناسی نین عادی دانیشیقلا ریندان اؤیرنمیشدیر. الینیزده اؤلان بو «گونش خانم» باشلیقلى روماندا ایسه بیر آیری آچی دان خومانیا باخمیش. بو دیارین مشروطه انقلابیندان باشلا یاراق آذربایجان دموکرات فرقه سی حکومتی زمانینا قدر باشدان کئچیردیگی تاریخی اؤلایلار، اجتماعی، سیاسی، مدنی، دورومو، اهالی آراسیندا حاکم اؤلان معیشت، اقتصادی دوروم و سایره نی اؤخوجولاری نین گؤزو قاباغینا گتیرمکده دیر.

یازیچی نین همین اؤلای لار و دوروملارا اؤلان باخیشی دا اؤلدوقجا رئال و نظره اویندور. هئچ ساحه ده مدینه فاضله، و یا جهنم یاراتماق ایسته مه ییر، عقله سینغما یان سؤزلری اورتایا آتما ییر. بونا گۆره ده هر اؤخوجو متنی اؤخودوقجا باش وئرمیش حادثه لری ن فیلمینه باخماقلا اؤنلاری اؤیرندیگینی حس ائله ییر. همین حال و دورومو مؤلفین سایجا اؤچونجو اثری اولاراق، هله بو گۆنه قدر ایشیق اوزو گۆرمه میش «دکتر هخامنش» عنوانلی کتابیندا دا دویماق اولور.

اثرین اصلی قهرمانی اؤلان گونش خانیم دؤغرودان دا بیر چالیشقان، دؤزوملو، وفالی آذربایجان قادینی نین نمونه سی دیر و بو کیمی قادینلاری جراتله دئمک اؤلارکی، یالنیز و یالنیز آذربایجان و تۆرک قادینلاری نین ایچینده تاپماق و گۆرمک اؤلار. بئله لیکله بو رومان، اؤزلیکله ده رومانین اصلی قهرمانی اؤلان گونش خانیم بارده وئریلن حکایه لر و قونولار باشقا خلقلر و آذربایجان مدنیتی و قادینلاری ایله تانیش اولمایانلارا یالنیز خیال و یارادیجیلیق محصولو اولمایان بیر شئیر کیمی نظره گلرسه، هئچ بیر آذربایجانلی یا غیر عادی، ایده آل و خیال محصولو اؤلان بیر قونولار دئییل، بلکه باش وئرمیش تاریخی اؤلایلار کیمی سانایلا جاقدیر.

گونش خانیم کیمی قادینلار بو گۆن ده آذربایجانیمیزین چوخ شهرلر و کندلرینده گۆرونمکده دیرلر، بو قادینلار ائوده ائو قادینی، ائو ایشی گۆرن، پی شیرن، دؤ شورن، بیچن، تیکن، اوشاق تربیه ائدن، باغدا باغبان، اکین زمی سینده اکینچی، مالدارلیقدا مالدار کیمی چالیشماقدا دیرلار. ایستر غربتده، ایسترسه ده دؤغما یوردلاریندا آذربایجانلی لارین اؤزلیکله اقتصادی ساحه لرده قازان دیقلاری اوغورلاردا قادینلاری نین گۆجلو رولو دانیلمازدیر.

مؤلف همین اثرده یئنی لشمه، تمدن و تجددله چوخ یاخشی مناسبتده اولاراق، همین تجدد و یئنی لشمه نی یاخشی باشا دوشمه یین، اونون گتیردیگی آزادلیغی، لاقیدلیک و اؤز باشینالیق کیمی گؤتورن لردن ده غافل اولماییر. آچیق سؤز بو کی، خومنا کیمی کیچیک و باغلی یئردن گئدیپ، باکی کیمی بؤیوک، آچیق، یئنی-لشمیش شهرده اؤزونو گؤرن رسول، سیخینتی آلتیندان قورتولاراق آتیلان یای(فئر) کیمی ائله آتیلیر کی، کیمسه اؤنو ساخلایا بیلیمیر.

اورانین صنعتی، تجارت، مدنیتیندن فایدالانماق یئرینه، یالنیز ایلنجه یئرلرینه باش چکیر، همین آزادلیقلاردان فایدالاناراق چوخلارینین آزادلیقلارینی، دینچ-لیکلرینی پوزور و گئت-گئده آداملیقدان چیخیپ، نؤخداسینی قیرمیش بیر حیوان کیمی اولور. نهایتده گؤتوردوگو اؤ یاراماز اخلاق و داورانیشلاری گتیریب خومنا کیمی پاک و ساکت بیر یئره ده آشیلاماق ایسته ییر؛ البته اونون بو خطالاری، انصافسیزلیقلاری، اؤنا-بونا دؤلشمالاری و همین ایشلرین عکس صداسی دا مؤلفین قلمیندن یایینماییر؛ بئله کی، همین داورانیشلار اؤنو اؤز آنا-بابا یوردوندان سؤرگون ائدیر و...

آذربایجانلی لارین مدنیت سئورلیگی، مدنیتلی آداملارلا داورانیشی، علم، تحصیل اوجاقلارینین بو ملت ایچینده اولان اهمیتی چوخ گؤزل شکله گؤستريلمکده دیر. آنجاق مؤلفین رئال باخیشی بورادا دا تعصب پردهلریندن کئچیر، مدنیت خادملرینین ده هر بیرینین یاخشی و یا یامان داورانیش، دؤشونجه سینیی اولدوغو کیمی گؤز اونونه گتیریر؛ بئله کی، حتی بعضی لرینین یاراماز داورانیشلارینی آچیب-آغارتماسی ایله بیر سیرا اؤخوجولارین ناراضی لیغینا دا سبب اولماسیندان دا قورخماییر، هر شئی اولدوغو کیمی قیمتلندیرمگه چالیشیر. داها دؤغروسو، مدنیت خادملرینین ده هامیسینی پاک و گناهسیز ملک کیمی قلمه وئرمیر، اونلارین دا نااهل اولانلارینی ایرتج اؤزونو آچیب گؤسترمدن چکینمه ییر.

قاجار دؤولتینین باشی سو یوقلوغوندان فایدالانان اجنبی لری آذربایجاندا یورتدوکلری یاراماز سیاستلر، سوؤ قیریمی، آذربایجانین باتی شهرلرینی یاندیريلماسی، تالان اولماسی، پهلوی دؤنمینده رضاخان استبدادی، روسلارین آذربایجانلی اشغال ائتمه سی و سایره ده همین کتابدا قاباریق شکله بولونماقدادیر.

بونو دا سؤیله مه لی ییک کی، بو گونه قدر بو تایدا یازیلان رومانلار داها آرتیق معیشت و طبقاتی قۇنولاردان دانیشمیشلارسا، بو اثرده همین موضوعلار اۇلان دۇغال و رئال باخیشین یانیندا، سیاسی، اجتماعی، مدنی قۇنولار دا اۇلدوغو کیمی، یئرلی- یئرینده و یان- یانا گئتمکده دیر.

آتا- آنالار سۇزلری و مثلر کتابی مؤلفی اۇلان یازیچی همین اثرینده ده یئری گلنده حکمتلی آتا- آنالار سۇزلری و مثلردن ده فایدالانمیش، ائل دبلری و مراسملریندن ده سۇز اچمیشدیر.

بونو دا آرتیرمالی ییق کی اثرده اورتایا آتیلان بعضی بحثلرله بیر سیوا خومئالی- لارین و خومئالی اۇلما یان اۇخوجولارین یاشاییشلاری آراسیندا تصادفی اۇخشارلیقلار دا اۇلا بیلر، آنجاق بیلمه لی و آرخایین اۇلما لی ییق کی، بو اۇخشارلیقلار هئچ بیر مقصد داشیماییر و مؤلفین اۇ آدمالارین باره سینده هئچ بیر بیلگیسی اۇلما ییب، هئچ بیرینین اۇزل یاشاییشیندان انتگیلنمه ییبدیر. بو کیمی بنزریک لری هر بیر بدیع ی اثرده گۇرمک اۇلار.

سۇز اوزانماسین،- دئییه، همین اثرده آرتیق نظر سؤیله مگی سایین اۇخوجولارا بوراخیر، قوجامان یازیچیمیزا، اۇنون آراسیندا دوران، بو اثرین حاضرانماسیندا چۇخلو زحمتلره قاتلاشان قیزی حرمتلی باجیمیز «نیلوفر زاهدی» خانیمما هابئله اۇخوجولارینا آرتیق اوغورلار آرزولاییرام.

حسین. م. گونئیلی

۱۳۹۲/۱۰/۱۵